

**ГОДИШЕН
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА**

И

**КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
НА ИНТЕРКОМ ГРУП И ПРИТЕЖАВАНИТЕ ОТ НЕГО
ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА
(ГРУПА ИНТЕРКОМ ГРУП)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019 ГОДИНА**

Съдържание:

<i>Годишен доклад за дейността.....</i>	<i>3 стр.</i>
<i>Консолидиран финансов отчет към 31.12.2019 година.....</i>	<i>8 стр.</i>
<i>Бележки към финансовия отчет.....</i>	<i>13 стр.</i>

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

Настоящият доклад е изготвен съгласно чл. 247 от Търговския закон и чл. 44 от Закона за счетоводството.

Докладът обхваща дейността на Групата през 2019 година и очакваното развитие през следващите периоди.

I. Общ преглед на дейността на Група «Интерком Груп» през 2019 година.

1. Постигнати финансови резултати на Групата за финансовата година, обхващаща периода 01.01.2019-31.12.2019 г.

Върху размера на нетните приходи от продажби на Групата най-голямо влияние имат приходите от продажба на стоки. Приходите от продажби на стоки заемат 79% от нетните приходи от продажби. Те са нарастнали спрямо 2018. С 13 107 хил.лв., което представлява ръст от 9 %.

През 2019 г. Групата е реализирала нетен счетоводен финансов резултат - печалба, в размер на 1822 хил. лева.

2. Основни финансови показатели за 2019 година:

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ, ХАРАКТЕРИЗИРАЩИ ДЕЙНОСТТА НА ГРУПАТА

Показатели	2019 г.	2018 г.
Приходи от обичайната дейност - хил.лв.	203 094	184 074
Печалба от основна дейност преди данъци - хил.лв.	1 981	3 781
Собствен капитал - хил.лв.	68 560	65 316

Основни показатели на стопанската среда

Показатели	2019 г.	2018 г.
БВП в млн.лв.	118 669	107 987
Инфлация в края на годината /ХИПЦ/	3,8%	2,3%
Кредитен рейтинг на Р България по Standard&Poors	BBB	BBB-
Кредитен рейтинг на Р България по Moody's	Baa2	Baa2
Кредитен рейтинг на Р България по Fitch	BBB	BBB

Групата е изложена на лихвен риск, тъй като получените заеми са с променлив лихвен процент, договорен като базисна лихва, завишена с определена надбавка. През 2019 и 2018 година заемите с променливи лихвени проценти са деноминирани в български лева и евро.

Ръководството на Групата извършва постоянен мониторинг и анализ на основните си лихвени експозиции като разработва различни сценарии за оптимизиране чрез рефинансиране, подновяване на съществуващи заеми, и изчислява влиянието на промяната на лихвения процент в определен диапазон върху финансовия резултат.

Групата предоставя стоки и услуги, чиито цени се преразглеждат редовно и се актуализират спрямо промените на пазара.

Кредитният риск е рискът едната страна по финансовия инструмент да не успее да изпълни задължението си и по този начин да причини загуба на другата. Финансовите активи, които потенциално излагат Групата на кредитен риск, са предимно вземания по продажби и предоставени лихвени заеми. Групата е изложена на кредитен риск в случай, че клиентите не изплатят своите задължения. Политиката на Групата в тази област е насочена към извършване на продажби на стоки и услуги на клиенти с подходяща кредитна репутация, както и застраховка на вземанията при съответните застрахователи. Кредитното качество на клиентите се оценява като се вземат предвид финансово състояние, минал опит и други фактори. Въведени са кредитни лимити, спазването на които се наблюдава регулярно. Продажбите към клиенти на дребно се уреждат предимно в брой или чрез използване на кредитни и дебитни карти (това се отнася главно за туристическия бизнес сегмент в дейността на Групата).

Кредитният риск на паричните средства по банкови сметки е минимален, тъй като Групата работи само с банки с висок кредитен рейтинг.

Ликвидният риск е рискът Групата да не може да изпълни финансовите си задължения, тогава когато те станат изискуеми. Политиката в тази област е насочена към гарантиране наличието на достатъчно ликвидни средства, с които да бъдат обслужени задълженията, когато същите станат изискуеми, включително в извънредни и непредвидени ситуации. Целта на Ръководството е да поддържа постоянен баланс между непрекъснатостта и гъвкавостта на финансовите ресурси, чрез използване на различни форми на финансиране. Управлението на ликвидния риск е отговорност на Управителя на Групата-майка и включва поддържането на достатъчни наличности от парични средства, договаряне на адекватни кредитни линии, изготвяне, анализ и актуализиране на прогнози за паричните потоци.

Поради факта, че преобладаващата част от разплащанията Групата договаря в Български лев и Евро, тя не е изложено на значим валутен риск. Сделките, осъществени в евро, не излагат Групата на валутен риск, тъй като от 1 януари 1999 година българският лев е фиксиран към тази валута.

Групата управлява капитала си така, че да осигури функционирането на всяко едно от дружествата включени в Групата като действащо предприятие, като едновременно с това се стреми да максимизира възвращаемостта за ръководството, чрез оптимизация на съотношението между дълг и капитал (възвращаемостта на инвестирания капитал). Целта на Ръководството е да поддържа доверието на клиентите, доставчиците, персонала, кредиторите и пазара и да гарантира бъдещото развитие на Групата.

Ръководството на Групата определя размера на необходимия капитал пропорционално на нивото на риск, с който се характеризират отделните дейности (проекти, бизнес сегменти). Поддържането и коригирането на капиталовата структура се извършва в тясна връзка с промените в икономическите условия, както и в зависимост от нивото на риск, присъщо на съответните активи (проекти), в които се инвестира. Основните инструменти, които се използват за управление на капиталовата структура са: политика по финансиране със заеман капитал; реинвестиране на реализираната печалба за разширяване дейността на Групата. Всички решения за промени в тази насока се вземат при отчитане на баланса между цената и рисковете, присъщи на различните източници на финансиране.

3. В дейността на Групата няма настъпили съществени събития по смисъла на МСС 10 Събития след балансовата дата (в периода от датата, към която е изготвен отчета до датата на изготвянето му), които да налагат съответните корекции и (или) оповестяване.

В периода между балансовата дата и датата на съставяне на КФО в РБългария беше въведено извънредно положение (13.03.2020 г.) във връзка с COVID 19 пандемията, което допълнително усложни бизнес средата. Въпреки посочените обстоятелства, за посочения период Дружеството успява да запази голяма част от дейността си в обем, позволяващ нормално функциониране.

II. Капитал на Интерком Груп ООД

През 2019 г. не е извършена промяна на основния капитал на Групата. Към 31.12.2019 г. той възлиза на 50 млн. лева.

III. Прогноза за бъдещото стопанско развитие на Групата

1. Прогноза за търговската политика на Групата:

С оглед на постигнатия резултат през 2019 година, през отчетната 2020 година в Групата се очаква нарастване на приходите от продажби на стоки. Очакваният ръст е в размер на 5-7 %. Насочеността на Групата остава към

- развитието на производствената и търговска политика за задоволяването на близките европейски пазари и запазване на добрите позиции на дружеството на пазара на метали в страната
- продължаване разширяването на сторителството на жилищни сгради
- разширяване обхвата на транспортните услуги

Прогнозата на Worldsteel за 2020 г. обявена на 06 юни 2020 година, предвижда спад в търсенето на стомана с 6,4% поради кризата с COVID-19. Очаква се през 2021 г. търсенето на стомана да се възстанови - с увеличение от 3,8 % спрямо 2020 г. Тазгодишното намаляване на търсенето на стомана в световен мащаб ще бъде намалено от очакваното по-бързо възстановяване в Китай, отколкото в останалия свят. Възможно е спадът в търсенето на стомана в повечето държави да бъде по-слабо, отколкото по време на световната финансова криза, тъй като секторите, свързани с потреблението и услугите, които са най-силно засегнати, са по-малко интензивни в стоманодобивната промишленост. Тъй като повечето държави постепенно се освободиха от въведените ограничения от средата на май 2020 г. насам, през третото тримесечие се очаква възстановяване на икономическите дейности. Търсенето на стомана в развитите икономики се очаква да намалее със 17,1 % през 2020 г. Въпреки че икономическият спад се ръководи от секторите на потреблението и услугите, огромните размествания в разходите, пазарите на труда и доверието подхранват спадове в секторите, използващи стомана. Преливането от значителни загуби на работни места и фалити, слабото доверие и продължаващите мерки за социално разединяване, предполагат само частично възстановяване от 7,8 % през 2021 г.

Към момента, в условията на извънредна епидемиологична обстановка, обявена в РБългария, Групата залага на по-голямата диверсификация на продажбите, като вече са стартирани продажбите на тръби от склад, нает в Германия. Очакванията са това да подпомогне дейността и да осигури по-добра ликвидност, основавайки се на по-бързата доставка до клиенти от по-големите европейски пазари. Очаква се през 2020 година да има спад на цените в диапазона 7-9 % спрямо декември 2019 година, както през първото шестмесечие на 2020 година Групата е възприела политика на умерено снижаване на задлъжнялостта си, с цел по-лесно преминаване през периода на криза. В Китай (като най-голям лидер, производител и потребител на стоманени продукти) затихва епидемията от COVID-19 и страната вече възстанови основните си производства, което допринася за възобновяване на търсенето, включително и чрез държавните стимули, които допълнително ще намалят икономическото забавяне през 2020 г.

Икономиките на страните от ЕС работят в трудна търговска среда, свързана с несигурност, както около Брекзит, така и с пандемията от COVID-19. Очакванията са за спад на потреблението в големите икономики (особено в по-експортно ориентирани). За 2021 г. се прогнозира подобрене, зависещо от отслабването на търговското напрежение.

Към края на 2019 година стойността на собствения капитал на Групата възлиза на 68560 хил. лева. Това обстоятелство дава допълнителна гаранция за намерението на ръководството да продължава приетата линия на утвърждаване на предприятието като едно от водещите в областта на производството и търговията с метали в България и региона.

2. Прогнозна финансова информация:

Основната задача на Групата е оптимизирането на разходите за управление, чрез правилното им планиране и развитие на договорните отношения с контрагентите. Необходимо е разходите да се планират въз основа на сключени дългосрочни договори както с контрагентите, така и с персонала, с оглед на либерализацията на пазара на труда.

23 юни 2020 година

Управител:
(Павлин Николов)

*Консолидиран финансов отчет на Група Интерком Груп
към 31 декември 2019 година*

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД

за годината, приключваща на 31 декември 2019

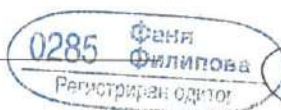
	Бележка №	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Приходи от договори с клиенти	1	204 053	184 825
Други приходи	2	904	770
Отчетна стойност на продадени активи	3	(142 530)	(134 751)
Изменение на запасите от продукция и незавършено производство	4	(3 950)	6 444
Разходи за материали	5	(20 290)	(19 006)
Разходи за външни услуги	6	(16 132)	(15 890)
Разходи за персонала	7	(12 465)	(11 385)
Разходи за амортизация	8	(3 291)	(3 134)
Разходи за обезценка	9	(512)	(300)
Други разходи	10	(2 077)	(1 962)
Финансови приходи	11	247	165
Финансови разходи	12	(1 976)	(1 995)
Печалба (загуба) преди данъци		1 981	3 781
Приход (разход) за данък	13	(159)	(177)
Печалба (загуба) за годината		1 822	3 604
Друг всеобхватен доход			
Печалба от преоценка на имоти, машини и оборудване		-	-
Данък върху дохода свързан с други компоненти на всеобхватния доход		-	-
Друг всеобхватен доход, нетно от данък		-	-
Общо всеобхватен доход за годината		1 822	3 604
Нетен резултат за годината, отнасяща се към:			
Притежателите на собствения капитал на Групата - майка		1 754	5 114
Неконтролиращо участие		68	274

Този консолидиран финансов отчет е одобрен от името на Ръководството на Групата на 23 юни 2020 г.

Павлин Николов
Управител

Светослав Стоянов
Директор ФСД

Фаня Филипова
Регистриран одитор

Своя одиторска доклад от
23.06.2020г.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за годината, приключваща на 31 декември 2019

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
към 31 декември 2019 година

	Бележка №	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	14	59 025	60 440
Нематериални активи	15	142	144
Инвестиции в асоц. д-ва и малц.участия	16	1 782	1 782
Други дългосрочни инвестиции	17	7 236	5 338
Положителна репутация	18	1 127	1 110
Отсрочени данъчни активи	19	162	176
Общо нетекущи активи		69 474	68 990
Текущи активи			
Материални запаси	20	63 078	59 106
Търговски и други вземания	21	21 401	21 274
Активи по договори с клиенти	22	5 916	5 256
Нетекущи активи държани за продажба	23	666	666
Парични средства	24	1 709	1 623
Общо текущи активи		92 770	87 925
Общо активи		162 244	156 915

Сол. одиторски доклад от
23.06.2019.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

към 31 декември 2019 година (продължение)

	Бележка №	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Собствен капитал			
Основен капитал		50 000	50 000
Преоценъчен резерв	25	1 366	1 283
Резерви	26	1 348	1 146
Финансирания	27	70	93
Натрупана печалба (загуба)	28	13 105	11 358
Неконтролиращо участие (вкл. дял в тек. резултат)		2 671	1 436
Общо собствен капитал		68 560	65 316
Нетекущи пасиви			
Задължения по лихвени заеми	29	5 755	6 799
Други нетекущи задължения		-	-
Задължения по финансов лизинг	30	705	805
Отсрочени данъчни пасиви	31	1 349	1 404
Общо нетекущи пасиви		7 809	9 008
Текущи пасиви			
Търговски и други задължения	32	36 711	33 417
Пасиви по договори с клиенти	33	10 969	11 386
Задължения по лихвени заеми	34	36 249	36 673
Задължения по финансов лизинг	35	500	430
Дължими данъци	36	1 446	685
Общо текущи пасиви		85 875	82 591
Общо пасиви		93 684	91 599
Общо собствен капитал и пасиви		162 244	156 915

Този консолидиран финансов отчет е одобрен от името на Ръководството на Групата на 23 юни 2020 г.

Павлин Николов
Управител

Светослав Стоянов
Директор ФСД

Фаня Филипова
Регистриран одитор

0285 Фаня Филипова

Сл. финансов доклад
от 23.06.2020г.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за годината, приключваща на 31 декември 2019

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ИЗМЕНЕНИЯТА В КАПИТАЛА
за годината, приключваща на 31 декември 2019

	Основен капитал	Резерви и фин-я	Неконтр. участие	Натр. печалба (загуба)	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Салдо на 1 януари 2018 година	50 000	2 107	1 197	9 746	63 050
Ефекти от прилагане на МСФО 9 към 01.01.2018 г.	-	-	-	(1 325)	(1 325)
Текущ финансов резултат	-	-	240	3 364	3 604
Други изменения в СК	-	415	(1)	(427)	(13)
Салдо на 31 декември 2018 година	50 000	2 522	1 436	11 358	65 316
Текущ финансов резултат	-	-	68	1 754	1 822
Други изменения в СК Бележка 37	-	262	1 167	(7)	1 422
Салдо на 31 декември 2019 година	50 000	2 784	2 671	13 105	68 560

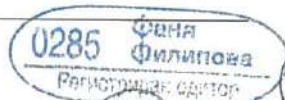
Този консолидиран финансов отчет е одобрен от името на Ръководството на Групата на 23 юни 2020 г.

Павлин Николов
Управител

Светослав Стоянов
Директор ФСД

Фаня Филипова
Регистриран одитор

Фаня Филипова
одиторски доклад
от 23.06.2020г.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

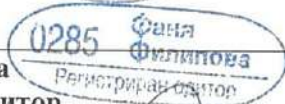
	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Парични потоци от основната дейност		
Постъпления от контрагенти	224 339	209 711
Плащания към контрагенти	(189 265)	(184 560)
Други постъпления от основната дейност	7 722	5 613
Други плащания от основната дейност, в т.ч. ДДС	(21 505)	(24 194)
Плащания, свързани с персонала	(12 571)	(11 500)
Парични потоци от основната дейност	8 720	(4 930)
Възстановени (платени) данъци върху доходите	(511)	(673)
Нетни парични потоци от основната дейност	8 209	(5 603)
Парични потоци от инвестиционната дейност		
Плащания за придобиване на инвестиции	(7 258)	(1 690)
Постъпления от продажба на инвестиции	1 228	5 872
Нетни парични потоци от инвестиционната дейност	(6 030)	4 182
Парични потоци от финансовата дейност		
Получени лихвени заеми	119 406	101 292
Изплатени лихвени заеми	(119 976)	(97 786)
Изплатени лихви, такси и комисионни	(1 523)	(1 664)
Постъпления от лихви и други	-	4
Нетни парични потоци от финансовата дейност	(2 093)	1 846
Нетно увеличение (намаление) на паричните средства през годината	96	425
Парични средства в началото на годината	1 623	1 198
Парични средства в края на годината	1 709	1 623

Този консолидиран финансов отчет е одобрен от името на Ръководството на Групата на 23 юни 2020 г.

Павлин Николов
Управител

Светослав Стоянов
Директор ФСД

Фаня Филипова
Регистриран одитор

Св. одиторски доклад
23.06.2020г.

Бележки**към финансовия отчет към 31 декември 2019 година****1. Правен статут**

Групата (Дружество-майка) е регистрирано в Търговски регистър при Агенция по вписванията в гр. Варна. Адресът на регистрация и адресът на управление на Групата е гр. Варна, Западна промишлена зона, ул. Инж. Павлин Николов № 11. Съдружници в Групата са Павлин Иванов Николов – притежаващ 67 % от капитала и Светослав Марчев Миладинов – притежаващ 33 % от капитала.

Дъщерните му дружества, участващи в консолидирания годишен финансов отчет са както следва: Явор АД, Интерком Профил ЕООД, Мегапрофил ИГ ЕООД, Интерком Шипинг ЕООД, Интертрейд компани ООД, Интерком Ресурс ЕООД, Интерком Ойл Варна ЕООД, Интерхолидей-Варна ЕООД, Интерком глас ЕООД, Метал Трейд България ЕООД, Българска Черноморска Стомана ЕАД, Интерком спед ООД, Интерком Груп Младост Инвест ЕООД, Младост Проджект ЕООД (чрез Явор АД), Явор Гардън ООД и Виница Проджект ЕООД (чрез Явор АД).

Дейността на Групата е вътрешно и външно – търговска дейност, производство на стоки за широко потребление, представителство, посредничество и агентство на български и чуждестранни физически и юридически лица в страната и чужбина, бартерни и реекспортни сделки, както и търговски консултации във връзка с осъществяването на горните дейности.

Основен предмет на дейност е продажбата на метали /тръби, ламарина, профили и др./, стъкло, производство и продажба на метални изделия /арматурни заготовки, монтажни елементи, нарязване по дължина и ширина на ламарина и др.п./, транспорт в страната и международен транспорт и спедиция, управление на активи, туристическа дейност, строителство на сгради и други.

Дейностите се извършват както следва: Централно управление в град Варна и складови бази в гр. Русе, гр. Пловдив, гр. София, гр. Елин Пелин, гр. Плевен, гр. Хасково (към датата на съставяне на отчета не се извършва дейност в това направление) и гр. Бургас. Дейността на дъщерните дружества е в сферата на вътрешния и международен транспорт и спедиция, управление на активи, строителство на сгради и други.

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване от ръководството на Групата на 23 юни 2020 година.

2. База за изготвяне на финансовия отчет и счетоводни принципи**2.1. Общи положения**

Консолидираният финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 година, е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС) и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

За текущата финансова година Групата е приела всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за нейната дейност.

За тези стандарти и тълкувания (посочени по-долу), ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на Групата поради това, че тя не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и транзакции.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

- МСФО 16 Лизинг (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК) Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинга чрез налагане на нов модел с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки най-вече при лизингополучателя. Стандартът заменя действащия до този момент стандарт за лизинга – МСС 17 и свързаните с него тълкувания. а) При лизингополучателите водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно балансово третиране на лизинга – за всички лизингови договори с реална продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив под формата на „право на ползване“, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита финансов пасив за задължението по тези договори. Това е и съществена промяна спрямо досегашната отчетна практика до 2018 г. За краткосрочни или на ниска стойност лизинги се допуска изключение и запазване на досегашната практика. Стандартът ще окаже влияние върху финансовия резултат за периода, тъй като през първите години разходите, свързани с лизинговите договори са по-големи, допълнително оперативните разходи се заменят с разходи за амортизации и лихви, което ще доведе до определена промяна в ключови показатели като EBITDA, оперативните парични потоци ще се увеличат, тъй като главниците и лихвите се класифицират като парични потоци от финансова дейност; б) При лизингодателите няма да има съществени промени в отчетната практика и те ще продължат да отчитат лизингите аналогично на правилата на стария стандарт МСС 17 – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава по - цялостна концепция, следва да се направи и от тяхна страна един по-подробен анализ на условията на договорите и е възможно и при тях (лизингодателите) да настъпят основания за рекласификация на определени лизингови сделки. Новият стандарт изисква разширяване на оповестяванията. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт не оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на Групата.

- КРМСФО 23 (променен) Несигурности при третирането на данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., прието от ЕК). Това разяснение дава насоки за счетоводното третиране и отчитане на данъците върху дохода по МСС 12, когато са налице определени несигурности по данъчното третиране. То не засяга данъци и други държавни вземания и такси, извън МСС 12, нито включва специални изисквания относно лихви и други санкции, асоциирани с несигурности по данъчно третиране. Разяснението покрива следните въпроси: а) дали предприятието да преценява всяка несигурност по данъчното третиране отделно или в комбинация с други, в зависимост от това кой подход по-добре предвижда решението на съответната несигурност; б) допусканията, които предприятието прави за преценка как данъчните власти биха изследвали и проверили дадена несигурност на данъчно третиране на основата, че данъчните власти имат цялата налична информация; в) как предприятието определя данъчната печалба или загуба, данъчните бази, неизползваните данъчни загуби, данъчните ставки и неизползваните данъчни кредити при наличието на определени несигурности; г) изискването за оценка на ефектите от несигурността върху отчетените данъци върху дохода, при условие, че данъчните власти не е вероятно да приемат данъчното третиране на предприятието; д) измерването на ефекта може да стане по по-подходящия от двата подхода - „най-вероятната сума“ или „очакваната стойност“; и е) как предприятието преценява и третира промените във фактите и обстоятелствата.

- МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи на негативни компенсация при предсрочно погасяване и модификации на финансови пасиви (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК). Тази промяна покрива два въпроса: а) изменя настоящите изискванията на МСФО 9, като позволява класифицирането на определени финансови активи (заеми и други дългови инструменти) по амортизирана стойност и преминаването им на теста СПГЛ, независимо от наличието на условия за предсрочно погасяване с негативна компенсация. Негативна компенсация е налице, когато условията по договора позволяват на длъжника да плати предсрочно инструмента преди неговия падеж, и предсрочно платената сума може да е различна от останалите неплатени главница и лихви. Важно условие е тази негативна компенсация да е разумна и релевантна за ранното прекратяване на договора. Предварителното плащане само по себе си не е достатъчен индикатор за преценка, т.е. необходимо е да се прецени спрямо текущо преобладаващия лихвен процент и други пазарни условия и обстоятелства, и спрямо него и тях - сумата на предплащането и полза за страната, иницирала го. Важно е изчисляването на компенсацията да е последователно като подход и при санкция за по-ранно плащане, и при полза от по-ранно плащане. Също така съответният актив следва да е в категорията „държан за събиране на паричните потоци“

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

съгласно бизнес модела на предприятието; б) потвърждава (с изменение в Основания за заключения), че когато даден финансов пасив, отчитан по амортизирана стойност, е модифициран без да се отписва, то ефектът от тази модификация трябва да се признае в печалбата или загубата. Ефектът се измерва като разлика между оригиналните договорени парични потоци и тези, след модификацията, дисконтирани по оригиналния ефективен лихвен процент.

- МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. приет от ЕК). Тази промяна уточнява, че предприятието трябва да прилага МСФО 9, включително изискванията му за обезценка, относно форми на дългосрочни участия в асоциирани или съвместни предприятия, които са част от нетната инвестиция с тези дружества, и за които не се прилага отчитането по метода на собствения капитал. Счетоводното отчитане на ефектите съгласно МСФО 9 при тези форми на участия се прави преди отчитането на разпределението на дела на загубата и на обезценките по реда на МСС 28. Промяна в намеренията или плановете на ръководството не се считат за доказателство за промяна.

- Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 (м. декември 2017 г.) – подобрения в МСС 23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО 11 (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приети от ЕК). Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) поясняват, че когато едно предприятие придобива контрол над бизнес, който е съвместна дейност, то следва да преизчисли (преоцени) предишно държаните си дялове в този бизнес при прилагане на МСФО 3 като бизнес комбинация, постигната на етапи; б) когато едно предприятие придобие съвместен контрол в бизнес, който е съвместна дейност, то не следва да преизчислява предишно държаните дялове в него при прилагане на МСФО 11; в) поясняват, че всички данъчни последици от данъци върху доходи от дивиденди следва да се посочат в печалбата или загубата или друг всеобхватен доход или директно в собствения капитал – в зависимост от това къде са отчетени съответните транзакции и/или събития, които са генерирани съответната разпределяема печалба, доколкото тези последици са по-скоро свързани с тях.; и в) поясняват, че ако при заеми със специални цели за финансиране на определен квалифициран актив, останат непогасени след като активът стане готов за предвидената употреба или продажба, тези заеми се третират като част от финансиращите средства с общо предназначение за целите на изчисляване нормата и сумите за капитализация по реда на МСС 23.

- МСС 19 (променен) – Промени в плановете за дефинирани доходи, съкращения на персонала или уреждане (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – приет от ЕК). Тази промяна уточнява, че в случай на промени в плановете за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане, в определянето на разходите за текущ трудов стаж и нетните лихви за периода след промяната, Групата е длъжна да използва заложените в нея предположения. Допълнително са включени изменения в представянето и оповестяването на ефекта при промени в плановете за дефинирани доходи, калкулирането на минал стаж, ефекти от промени на плана, съкращаване или уреждане във връзка с горната граница(тавана) на актив по плана.

Към датата на одобряване за издаване на този финансов отчет са издадени, но не са в сила (и/или не са приети от ЕК) и следните променени стандарти и тълкувания, които не са били приети за по-ранно приложение от Групата.

- Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане и съответни промени в референциите към нея в различни МСФО (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г. - приети от ЕК). Тези промени в Рамката включват преработени изцяло дефиниции за „актив” и „пасив”, както и нови насоки за тяхното измерване, отписване, представяне и оповестяване. Промените в Концептуалната рамка са съпроводени с изменения в някои препратки към нея в Международните стандарти за финансово отчитане, в т.ч. МСФО 2, МСФО 3, МСФО 6, МСФО 14, МСС 1, МСС 8, МСС 34, МСС 37, МСС 38, КРМСФО 12, КРМСФО 19, КРМСФО 20, КРМСФО 22 и ПКР 32. Част от препратките насочват към коя версия на Концептуалната рамка следва се отнасят изявленията в посочените стандарти (рамката на КМСС, приета от СМСС през 2001 г., рамката на СМСС от 2010 г. или новата ревизирана рамка от 2018 г.),

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

други изрично посочват, че дефинициите в стандарта не са актуализирани в съответствие с новите изменения в рамката.

- МСФО 3 (променен) – Бизнес комбинации (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не е приет от ЕК). Тази промяна касае даденото в приложенията към стандарта определение за „бизнес“ и е свързана с трудностите, които придобиващото предприятие среща в преценката дали се придобива бизнес или съвкупност от активи. Изменението цели: а) да изясни, че за да бъде определен като бизнес, придобитият набор от дейности и активи трябва да включва като минимум вложените ресурси и оперативни процеси, които заедно водят до създаването на продукт; б) да се стеснят дефинициите за „бизнес“ и за „продукт“, като се съсредоточат до стоките и услугите, предоставяни на клиента и като се снесе фокусът върху способността за намаляване на разходите; в) да добави насоки и илюстративни примери, които да помогнат на предприятията в преценката дали е придобит оперативен процес; г) да премахне изискването за оценка за това дали пазарните участници са в състояние да заместят липсващите ресурси и оперативни процеси в придобиваното предприятие, за да продължат да създават продукт, и д) да се добави опцията за т.нар. тест за концентрация, който позволява опростена оценка за това, дали дадена съвкупност от дейности и активи е бизнес, или не.

- Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г.- приети от ЕК). Тези промени касаят прецизиране определението за „същественост“, посочено в двата стандарта. Според тях новото определение за същественост е: „информацията е съществена, ако пропуснатата, представена неточно или прикрита, би могло в разумна степен да се очаква да повлияе на решенията на основните потребители на финансовите отчети с обща цел, които предоставят финансова информация за дадено отчетно предприятие“. Налице са три нови аспекта от определението, които следва да бъдат отбелязани: а) ”прикриване” – настоящото определение се фокусира само върху пропускане и неточно представяне. Заключение на СМСС е, че прикриването на съществена информация може да има същия ефект като пропускане на съществена информация; б) „очакване в разумна степен да се повлияе на решенията на основните потребители” – настоящото определение се отнася до „би могло да повлияе“, което според СМСС може да се приеме, че се изисква твърде много информация, тъй като почти всичко „би могло да повлияе“ върху решенията на някои потребители, дори вероятността да е минимална; и в) ”основни потребители” (съществуващи или потенциални инвеститори, заемодатели и други кредитори)– настоящото определение се отнася до „потребители“, което според СМСС може да бъде прието твърде широко, т.е. да се вземат предвид всички възможни ползватели на финансовите отчети, когато се решава каква информация да се оповести. Също така, посочват се изрично пет начина за прикриване на съществена информация: а) използване на език за съществен елемент, който е уклончив или неясен; б) информация за съществен елемент, сделка или събитие, която е разпръсната на различни места във финансовите отчети; в) несходни елементи, сделки и събития, по същество, които неподходящо са представени съвкупно; г) сходни елементи, сделки и събития, които неподходящо са представени самостоятелно; и д) съществена информация е скрита чрез несъществена информация до такава степен, че става неясно коя информация е съществена. Също така промените поясняват, че адресирането към неясна информация има същия ефект както при пропуснатата или липсваща информация, както и че предприятието оценява съществеността в контекста на финансовия отчет в неговата цялост.

- Промени в МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване и МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестявания (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г – приети от ЕК). Тези промени са свързани с произтичащата несигурност от реформата на референтните лихвени проценти, предприета от Съвета за финансова стабилност към Г20. Тази реформа е насочена към замяна на съществуващите и използвани като базови, в сделките с финансови инструменти, междубанкови лихвени проценти (Например: Libor, Euribor, Tibor), с алтернативни базови лихвени проценти, основаващи се на между банкови пазари, както и за разработване на алтернативни базови лихвени проценти, които са почти безрискови. Целта на реформата е да се преодолеят последиците от реформата на базовите лихвени проценти върху финансовото отчитане през периода преди замяната на съществуващ базов лихвен процент с алтернативен базов лихвен процент. Измененията предвиждат временни и ограничени изключения от изискванията за отчитане на хеджирането по МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване и МСФО 9 Финансови инструменти, така че дружествата да могат да продължат да отговарят на изискванията, като се приема, че съществуващите базови лихвени проценти не се променят поради реформата на междубанковия лихвен процент. В резултат на тази реформа,

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

промените засягат следните области: 1) Изискване за хеджиране на парични потоци с висока вероятност (МСФО 9 и МСС 39) – ако хеджираната позиция е прогнозна транзакция, Дружествата от Групата следва да определят дали прогнозната транзакция е с висока вероятност, приемайки, че референтния лихвен процент, въз основа на които са базирани хеджираните парични потоци, не се променя в резултат на реформата на референтните лихвени проценти; 2) Рекласификация на сумата, отчетена като резерв от хеджиране на парични потоци в печалбата или загубата (МСФО 9 и МСС 39) – за да определи дали хеджираните парични потоци се очаква да възникнат, дружествата следва да приемат, че референтният лихвен процент, въз основа на които са базирани хеджираните парични потоци, не се променя в резултат на реформата на референтните лихвени проценти; 3) Оценка на икономическото взаимоотношение между хеджираната позиция и хеджиращия инструмент (МСФО 9) – дружествата следва да приемат, че референтния лихвен процент, въз основа на който са базирани хеджираните парични потоци и/или хеджиран риск, или референтния лихвен процент, въз основа на който са базирани паричните потоци на хеджиращия инструмент, не се променят в резултат на реформата на референтните лихвени проценти; 4) Проспективно и ретроспективно оценяване (МСС 39) – дружествата следва да приемат, че референтния лихвен процент, въз основа на който са базирани хеджираните парични потоци и/или хеджиран риск, или референтния лихвен процент, въз основа на който са базирани паричните потоци на хеджиращия инструмент, не се променят в резултат на реформата на референтните лихвени проценти. От дружествата от Групата не се изисква да преустановяват хеджиращо взаимоотношение през периода на несигурност, възникваща единствено от реформата на референтните лихвени проценти, защото действителните резултати от хеджирането не са високоефективни, т.е. извън диапазона между 80 – 125%, когато се прави ретроспективна оценка. В този случай Групата следва да приложи другите условия, които се изискват едно хеджиращо взаимоотношение да се отчете като хеджиране, включително проспективна оценка, за да оцени дали хеджиращото взаимоотношение следва да се преустанови; 5) Определяне на компонент от позиция като хеджирана позиция (МСФО 9 и МСС 39) – за хеджиране на референтен компонент на лихвен риск, който е засегнат от реформата на референтните лихвени проценти, Групата следва да приложи специфичните изисквания на МСФО 9 и МСС 39, за да определи дали рисковия компонент е самостоятелно идентифицируем при възникване на хеджиращото взаимоотношение. Ако хеджирането е динамично хеджиране, при което Групата често преглежда хеджиращото взаимоотношение, рисковият компонент е необходимо да се идентифицира като самостоятелен само при първоначалното определяне на хеджираната позиция; 6) Край на прилагане на облекченията (МСФО 9 и МСС 39) – промените посочват обстоятелства, при които Групата следва проспективно да спре прилагането на облекченията, посочени в точки от 1 до 5 по-горе. Облекченията, посочени в точки от 1 до 4 по-горе, са приложими до по-ранното събитие от: когато несигурността по отношение на момента и сумата на паричните потоци, породена от реформата на референтните лихвени проценти, вече не съществува по отношение на хеджираната позиция и хеджиращия инструмент; и когато хеджиращото взаимоотношение се преустанови. За точка 5 по-горе, облекчението се прилага до прекратяване хеджиращото взаимоотношение. 7) Оповестявания (МСФО 7) – от Групата се изисква да оповести: съществените референтни лихвени проценти, към които хеджиращите взаимоотношения са изложени; обхвата на рисковата експозиция, която дружествата от Групата управляват, засегнат от реформата на референтните лихвени проценти; как Групата управлява процеса по преминаване към алтернативни референтни лихвени проценти; описание на съществените допускания и преценки, които Групата е направила за приложение на промените в МСФО 9 и МСС 39; номиналната сума на хеджиращия инструмент в хеджиращото взаимоотношение, за която Групата прилага изключения в обхвата на промените.

Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от направените промени в Концептуалната рамка и горепосочените стандарти, които ще окажат влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификациите на активите, пасивите, операциите и резултатите на Групата в следващите отчетни периоди.

Допълнително, за посочените по-долу променени стандарти, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2019 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти в консолидирания финансов отчет на Групата, а именно:

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

- МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г. – не е приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов счетоводен стандарт за всички видове застрахователни договори, вкл. за някои гаранции и финансови инструменти, като обхваща правила за признаване и оценяване, за представяне и оповестяване. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за застрахователните договори – МСФО 4. Той установява нов цялостен модел за отчитането на застрахователните договори, покриващ всички релевантни счетоводни аспекти.

- МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС). Тези промени са насочени към решаването на счетоводното третиране на продажбите или апортите на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия. Те потвърждават, че счетоводното третиране зависи дали продаваните активи или апортираните немонетарни активи, конституират или не по същество „бизнес“ по смисъла на МСФО 3. Ако тези активи като съвкупност не отговарят на определението за „бизнес“ инвеститорът признава печалба или загуба до процента, съответстващ на дела на другите несвързани инвеститори в асоциираното или съвместното предприятие. В случаите когато се продават активи или се апортират немонетарни активи, които като съвкупност са „бизнес“, инвеститорът признава изцяло печалбата или загубата от транзакцията. Тези промени ще се прилагат перспективно. СММС отложи началната дата на приложение на тези промени за неопределено време.

2.2. Функционална валута и валута на представяне на финансовия отчет

Функционална валута е валутата на основната икономическа среда, в която едно дружество функционира и в която главно се генерират и изразходват паричните средства. Тя отразява основните сделки, събития и условия, значими за предприятието.

Групата съставя финансов си отчет в националната валута на Република България – български лев, възприет от Групата като функционална валута.

Настоящият финансов отчет е изготвен в хиляди лева.

2.3. Чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се вписват първоначално като към сумата на чуждестранната валута се прилага централният курс на Българска Народна Банка (БНБ) към датата на сделката. Курсовите разлики, възникващи при уреждане на валутните парични позиции или при отчитането на тези парични позиции при курсове, различни от този, по който първоначално са били признати, се отчитат в печалбата или загубата за съответния период.

Паричните позиции в чуждестранна валута към 31 декември 2019 и 2018 години са оценени в настоящия финансов отчет по заключителния курс на БНБ. Заключителният курс на българския лев към щатския долар към края на текущия и предходния отчетен период, е както следва:

31 декември 2018:	1 USD = 1.70815 лв.
31 декември 2019:	1 USD = 1.74099 лв.

Заключителният курс на българския лев към румънската лея към края на текущия и предходния отчетен период, е както следва:

31 декември 2018	1 RON = 0.41939 лв.
31 декември 2019	1 RON = 0.40891 лв.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

2.4. Счетоводни предположения и приблизителни счетоводни оценки

Приложението на МСФО изисква от Ръководството на Групата да направи някои счетоводни предположения и приблизителни счетоводни оценки при изготвяне на финансовите отчети, с цел определяне стойността на някои активи, пасиви, приходи и разходи. Те се извършват въз основа на най-добрата преценка на Ръководството, базирана на историческия опит и анализ на всички фактори, оказващи влияние при дадените обстоятелства към датата на изготвяне на финансовите отчети. Действителните резултати биха могли да се различават от представените в настоящия финансов отчет, особено в условията на промени и флукутации, причинени от пандемията COVID 19.

2.5. Асоциирани дружества

Асоциирано дружество е предприятие, в което Групата упражнява значително влияние, но което не представлява дъщерно или съвместно предприятие. Значително влияние е правото на участие при вземането на решения, свързани с финансовата и оперативната политика на предприятието, в което е инвестирано, но не и контрол върху тази политика.

3. Дефиниция и оценка на елементите на отчета за финансовото състояние и отчета за всеобхватния доход**3.1. Имоти, машини, и оборудване**

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за квалифицирани активи и др.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от Групата кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Групата е определила стойностен праг от 700 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от Групата подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Преценка на имотите, машините и оборудването е прието да се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 5-7 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преценката може да се извършва по-често.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019***Методи на амортизация**

Групата използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Ползният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на ползване по групи активи е както следва:

- сгради – 20-50 г.
- съоръжения и предавателни устройства – 5-25 г.
- машини и оборудване – 3-10 г.
- компютри и мобилни устройства – 2-5 г.
- сървъри и системи – 2-5 г.
- транспортни средства – 4-10 г.
- стопански инвентар – 4-7 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката е за сметка на този резерв и се представя в отчета за всеобхватния доход (към статиите на другите компоненти на всеобхватния доход), освен ако тя не надхвърля неговия размер (на резерва), и надвишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Частта от компонента “преоценъчен резерв”, отнасяща се за продадения актив, се прехвърля директно към компонента “неразпределена печалба” в отчета за промените в собствения капитал.

3.2. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В Групата се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи.

Срокът на ползване по групи активи е както следва:

- програмни продукти – 2 - 5 г.
- други – 5 – 7 г

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата на на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността”.

3.3. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от Групата за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност. Същите се отчитат първоначално по цена на придобиване (или по справедлива стойност), като текущо се амортизират.

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата на на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Трансфери от и към групата “инвестиционни имоти” се прави, когато има промяна във функционалното предназначение и цели на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се представя към “преоценен резерв – имоти, машини и оборудване” в отчета за промените в собствения капитал.

3.4. Материални запаси

Материалните запаси са оценени във финансовия отчет както следва:

- 1) суровини, материали и стоки - по по-ниската от: доставната себестойност (цена на придобиване) и нетната реализируема стойност;
- 2) готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - по по-ниската от: производствената себестойност и нетната реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт от материалните запаси в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- 1) суровини, материали и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване/продажба вид;
- 2) готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство – всички необходими производствени разходи, които формират производствената себестойност, като в нея се включват преките разходи за материали и труд и приспадащата се част от общопроизводствените разходи (променливи и постоянни), с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси. Включването на условно постоянните общопроизводствени разходи в производствената себестойност на произвежданата готова продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство се извършва на базата на нормален капацитет, определен на база обичаен средно поддържан обем.

В края на всеки отчетен период ръководството извършва анализ на факторите, довели до формиране на отклонения при: а) доставка на суровини и материали за производството - чрез сравнение между

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

фактическите и стандартните доставни разходи и б) производството на готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - чрез сравнение между фактическите и стандартните производствени разходи. При необходимост се извършват корекции на оценката на наличните материални запаси във финансовия отчет.

Прилаганият метод за отписване на стоково-материалните запаси при тяхното потребление е препоръчителен подход - стоково-материалните запаси се отписват по метода на конкретно определената стойност, когато тяхното потребление засяга конкретни партии производства, проекти или клиенти.

Когато няма условия за прилагане на метода на конкретно определената стойност се прилага метода първа входяща - първа изходяща (FIFO) стойност.

3.5. Търговски вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Групата да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти.

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност.

Последващо оценяване

Групата държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Обезценка

Групата прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9, и на база матричен модел за процента на загубата.

Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “Обезценка на финансови активи“(в печалбата или загубата за годината).

Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

3.6. Финансови инструменти**3.6.1. Финансови активи***Първоначално признаване, класификация и оценяване*

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Групата първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 и издадената фактура.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която дружеството се е ангажирало да закупи или продаде актива.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на Групата за неговото управление.

Бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи отразява начина, по който Групата управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат на събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на Групата когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Групата е поела задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазила контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпила в споразумение за прехвърляне, тя прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Групата признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Групата е запазила.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Групата да изплати.

Обезценка на финансови активи

Групата признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Групата очаква да получи. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *предоставени заеми на свързани и трети лица вкл. паричните средства и еквиваленти в банки*, Групата прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Групата прилага “тристепенен“ модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив).

Ръководството на Групата е извършила съответни анализи, на база на които е определила комплекс от критерии за събития на неизпълнение. Един от тях е просрочия на дължими договорни плащания повече от 90 дни, освен ако за определен инструмент не са налице обстоятелства, които правят оборимо това твърдение. Наред с него, се наблюдават и други събития, въз основа на вътрешна и външна информация, които са индикатор, че длъжникът не е в състояние да заплати (възстанови) всички все още дължими от него суми по договор, вкл. като се вземат предвид и всички кредитни улеснения предоставени от Групата.

Групата коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания* Групата е избрала и прилага опростен подход на база матрица за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход тя признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Групата е разработила и прилага матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирани с прогнозни фактори, специфични за длъжниците и за икономическата среда и за които е установена корелационна връзка с процента на кредитните загуби.

Финансовите активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Предоставени кредити и вземания

Предоставените кредити и вземанията са недеривативни финансови активи с фиксирани или определими срокове за уреждане, които не се котират на активен пазар. В отчета за финансовото състояние на Групата активите от тази категория са представени като вземания по лихвени заеми, търговски и други вземания и парични средства.

Вземания по лихвени заеми и други вземания

След първоначалното им признаване вземанията по лихвени заеми се оценяват по амортизирана стойност намалена с евентуалната загуба от обезценка. Краткосрочните вземания не се амортизират.

Парични средства

Паричните средства за целите на съставянето на отчета за паричните потоци са паричните средства в брой и по банкови сметки.

3.6.2. Финансови пасиви***Търговски и други задължения***

Търговските и другите текущи задължения в отчета за финансово състояние се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за Групата, а последващо – по амортизирана стойност.

Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

В отчета за финансово състояние всички заеми и други привлечени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. Стойността е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи или разходи (лихви) през периода на амортизацията или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Разходите за лихви се признават за срока на финансовия.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която Групата има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

Капитализиране на разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се капитализират като част от стойността на този

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

актив. Отговарящ на условията /квалифициран/ актив е актив, който непременно изисква поне 12-месечен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се определя чрез коефициент /норма/ на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на Групата, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив започва, когато са изпълнени следните условия: извършват се разходите за актива, извършват се разходите по заеми и в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

3.7. Основен капитал

Основният капитал на Групата е представен по историческа цена в деня на регистрирането му.

3.8. Задължения за обезщетения на наети лица при пенсиониране

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в Групата се основават на разпоредбите на Кодекса на труда, на разпоредбите на действащото осигурително .

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължено да му изплати обезщетение в двукратен размер на brutното трудово възнаграждение. В случай че работникът или служителът е работил в Групата през последните 10 години, размерът на обезщетението възлиза на шестмесечния размер на brutното му трудово възнаграждение.

Поради това, че няма достатъчно данни за надеждно определяне на размера на дължимите обезщетения, както и поради възможните промени в нормативната уредба, в този финансов отчет не е начислено правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, според законовите изисквания.

Към Групата няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Осигурителните и пенсионни планове, прилагани от Групата в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство.

3.9. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на Групата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2019 г. е 10 % (2018 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на Групата към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспадат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата.

Отсрочени данъчни активи на Групата се представят нетно срещу нейни отсрочени данъчни пасиви.

Към 31.12.2019 г. отсрочените данъци върху печалбата на Групата са оценени при ставка, валидна за 2020 г., която е в размер на 10% (31.12.2018 г.: 10%).

3.10. Договори с клиенти**3.10.1. Признаване на приходи по договори с клиенти**

Приходите в Групата се признават, когато контролът върху обещаните в договора с клиента стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или извърши обещани услуги.

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той:

1. има търговска същност и мотив,
2. страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и се ангажирали да го изпълнят,
3. правата на всяка страна
4. условията за плащане могат да бъдат идентифицирани,
5. съществува вероятност възнаграждението, на което Групата има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на Групата, обезпечения и възможности за удовлетворяване.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (пасив по договор) в отчета за финансовото състояние, докато:

1. всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени;
2. Групата изпълни задълженията си за изпълнение и е получила цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване); и/или
3. когато договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Групата прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Групата признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

Когато при изпълнение на задълженията за изпълнение участва друга (трета) страна, всяко предприятие от групата определя дали действа в качеството на принципал или агент като оценява

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

естеството на обещанието си към клиента: да предостави самостоятелно определените стоки или услуги (принципал) или да се уреди друга страна да ги предоставя (агент). Предприятието е принципал и признава приход като брутната сума на възнаграждението, ако контролира обещаните стоки и/или услуги преди да ги прехвърли към клиента. Ако, обаче, предприятието от групата не получава контрол върху обещаните стоки и/или услуги и неговото задължение е единствено да организира трета страна да предостави тези стоки и/или услуги, то предприятието е агент и признава приходите от сделката в размер на нетната сума, която задържа за предоставените като агент услуги.

3.10.2. Измерване/(оценяване) на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Групата очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, Групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължение за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и/или услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи.

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това: а) модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги; б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги; в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулятивно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което уредено частично.

3.10.3. Задължения за изпълнение по договори с клиенти**Продажби на продукция**

Продажбите на едро на метали и метални изделия са в страната и чужбина, както по спецификация (технология) на Групата, така и по спецификация (технология) на клиента. Като цяло Групата е достигнало до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, освен ако изрично не е оповестено друго за определени транзакции, тъй като обичайно Групата контролира стоките и/или услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Продажби на продукция по спецификация на Групата

При продажба на продукция по спецификация на Групата контролът се прехвърля към клиента в точно определен времеви момент. Това обичайно става с предаването на продукцията и физическото владение върху нея на клиента, когато клиентът може да се разпорежда със стоките, като управлява употребата им и получава по същество всички останали ползи.

Продажби на продукция по спецификация на клиента

За продукцията, произвеждана по спецификация на клиента начинът за прехвърляне на контрола в тези случаи се определя конкретно за всеки договор с клиент (на ниво индивидуален договор). За целта се определя дали Групата има право да получи плащане за извършената до момента работа, която най-малко да го компенсира за направените разходи плюс разумен марж, в случай, че договорът бъде прекратен поради причини, различни от неизпълнение от страна на Групата.

Условия за плащане

Продажните цени са фиксирани по обща или клиентска ценова листа и са определени индивидуално за всеки конкретен продукт. Обичайният кредитен период е от 30 до 180 дни. В определени случаи

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

Групата събира краткосрочни аванси от клиенти. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размер на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение, приложими за Групата включват:

1) Отстъпки за обем: Търговски отстъпки, които се предоставят на клиента за достигане на предварително определен месечен, тримесечен и/или годишен оборот, определени като единен праг и/или като прогресираща бонус схема. При оценка на променливото възнаграждение, Групата определя какъв е очаквания от клиента оборот като използва метода на най-вероятна стойност. Предоставените отстъпки се компенсират срещу дължимите от клиента суми.

2) Компенсация за скрити дефекти: клиента може да предявява рекламации за скрити дефекти (рекламации за качество) през целия гаранционен срок на продадените стоки, който може да варира от една до пет години. Предявените рекламации за качество се уреждат чрез предоставяне на нова годна стока или чрез възстановяване на заплатената от клиента сума. При определяне на дължимите към края на отчетния период компенсации за скрити дефекти се взема предвид въведената от Групата система за гарантиране качеството на производството и натрупания опит.

3) Неустойки, дължими на клиента: при неточно изпълнение на задълженията по договор от страна на Групата, обичайно във връзка с неспазване на договорения срок за доставка. Те се включват в намаление на цената на сделката, само ако плащането им е твърде вероятно. Опитът на Групата показва, че исторически договорените срокове се спазват и Групата не е начислявало задължения за плащане на неустойки.

4) Неустойки, дължими от клиента: променливо възнаграждение под формата на неустойки поради забавено плащане от страна на клиента. Получаването на тези възнаграждения зависи от действията на клиента и е извън контрола на Групата. Те се включва като част от цената на сделката, само когато несигурността за получаването им е разрешена. Включването на неустойките (дължими от и на клиента) като част от цената на сделката се преценява за всеки отделен договор и подлежи на преразглеждане в края на всеки отчетен период.

Очакваното променливо възнаграждение под формата на различни отстъпки, неустойки и компенсации се определя на база натрупания опит и се признава като корекция на цената по сделката и съответно на приходите (като увеличение или намаление) само до степеня, до която е много вероятно, че няма да настъпи съществена обратна промяна в размера на кумулативно признатите приходи, включително поради наличието на ограничения за оценка. Всички последващи промени в размера на променливото възнаграждение се признават като корекция на приходите (като увеличение или намаление) към датата на промяната и/или разрешаване на несигурността. В края на всеки отчетен период Групата актуализира цена на сделките, в т.ч. дали приблизителната оценка съдържа ограничения, така че да представи вярно съществуващите и настъпилите през отчетния период обстоятелства. При оценка на променливото възнаграждение, Групата използва метода на най-вероятната стойност. Начислените, но неуредени към края на отчетния период отстъпки, за които клиента все още няма безусловно право на получаване, се представят като задължение за възстановяване в отчета за финансовото състояние.

3.10.4. Разходи по договори с клиенти

Като разходи по договори с клиенти Групата отчита:

1) допълнителните и пряко обвързани разходи, които то поема при сключване на договор с клиент и които не биха възникнали ако договорът не беше сключен и очаква тези разходи да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца

и

2) разходите, които то поема при изпълнение на договор с клиент и които са пряко свързани с конкретния договор, спомагат за генерирането на ресурси за използване при самото изпълнение на договора и се очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца.

Групата не поема каквито и да било разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които са допустими за и подлежат на капитализация.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

3.10.5. Салда по договори с клиенти*Търговски вземания и активи по договори*

Активът по договор е правото на Групата да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно. Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите Групата изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение. Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Пасиви по договори

Като пасив по договор Групата представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят към другите вземания и задължения в отчета за финансовото състояние. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на Групата, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 *Финансови инструменти*.

3.10.6. Задължения за възстановяване по договори с клиенти

Задължението за възстановяване включват задължението на Групата да възстанови част или цялото получено (или подлежащо на получаване) от клиента възнаграждение по договори за очакваните ретроспективни отстъпки за обем и/или компенсации за качество. Първоначално задължението за възстановяване се оценява в размер на сумата, на която Групата не очаква да има право и която Групата очаква да възстанови на клиента. В края на всеки отчетен период Групата актуализира оценката на задълженията за възстановяване, съответно на цената на сделката и на признатите приходи.

Задълженията за възстановяване по договори с клиенти се представят към „Другите текущи задължения“ в отчета за финансово състояние.

Въз основа на изискванията на МСФО 15 едно от дружествата от Групата развиващо своята дейност в областта на строителството и продажбата на жилищни сгради е дефинирало следния отчетен подход, свързан с признаване на приходи от договори с клиенти – приходи от строителни услуги (изпълнение на инвестиционни проекти), признавани в течение на времето.

При осъществяване на дейността си Групата сключва два типа договори с клиенти:

1. Договор, при който Групата поема три разграничими задължения спрямо клиентите си, по отношение на договорите, сключени с тях:

- Да учреди вещно право на строеж на клиента;
- Да извърши СМР в определен вид и обем, за обекта, който е предмет на договора;
- Да прехвърли идеални части земя от терена за строителството, върху който се изгражда инвестиционния проект.

2. Договор, при който Групата поема две разграничими задължения спрямо клиентите си по отношение на договорите, сключени с тях

- Да прехвърли собственост на клиента за обекта, предмет на договора;
- Да прехвърли идеални части земя от терена за строителството, върху който се изгражда инвестиционния проект.

Въз основа на договорите с клиентите се идентифицират отделните задължения, като за изпълнението на всяко едно от тях е договорена отделна цена, което не изисква извършването на преценка.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

Разходите за изпълнението на отделните задължения по договорите се признават в момента на признаване на приход по съответното задължение, като те биват:

1. При първия тип договори:
 - Разходи при учредяване право на строеж – отчетна стойност на продаденото право на строеж;
 - Разходи за СМР – отчетна стойност на извършените разходи за строително-монтажни дейности;
 - Разходи за идеални части земя от прилежащия терен – отчетна стойност на парцела.
2. При втория тип договори:
 - Разходи по изграждане на обекта - отчетна стойност на извършените разходи за строително-монтажни дейности;
 - Разходи за идеални части земя от прилежащия терен – отчетна стойност на парцела.

Разходи за незавършени строителни услуги представляват натрупаните извършени СМР по инвестиционни проекти, които Групата изгражда, и които разходи не представляват в края на отчетния период изпълнено отделно задължение към клиентите (извършване на СМР – цялостно изграждане на обект).

Активи по договори с клиенти – вземания по изпълнени задължения към клиенти, по които дружество има право на плащане, обвързано с последващо изпълнение на други разграничими задължения.

3.11. Финансови приходи

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, приходи от лихви по вземания по специални договори, приходи от лихви по просрочени вземания, приходи/печалби от сделки с инвестиции в ценни книжа на разположение и за продажба, в т.ч. дивиденди, нетна печалба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута, приходи от операции по уреждане на дълг, печалба от оценка по справедлива стойност на инвестиции на разположение и за продажба, които са част от поетапно придобиване на дъщерно дружество.

Финансовите приходи се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

3.12. Разходи

Разходите в Групата се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, и до степента, до която това не би довело за признаване на активи/пасиви, които не отговарят на определенията за такива съгласно МСФО.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Загубите, възникнали в резултат на преоценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността”.

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят от: разходи за лихви по получени заеми, банкови такси по заеми и гаранции, нетна загуба от курсови разлики от чуждестранна валута и обезценки на предоставени търговски заеми.

3.13. Лизинг

МСФО 16 Лизинг е новият стандарт за третиране на лизинговите договори, който е в сила от 01.01.2019 г.. Той заменя МСС 17 Лизинги и свързаните с него ПКР и КРМСФО. МСФО16 установява принципи и правила за признаване, оценка, представяне и оповестяване на лизинга както при лизингодателите, така и при лизингополучателите. Най-значителни са промените за отчетността на лизингополучателите.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Отчитане при лизингополучателя

МСФО 16 установява лизингополучателите да отчитат всички лизинги по единен модел, който налага балансовото им признаване, по подобие на отчитането на финансовия лизинг по МСС17.

Съгласно новия стандарт един договор съдържа лизинг, ако той прехвърля правото да се контролира ползването на даден идентифициран актив за определен период от време срещу възнаграждение. На датата на стартирането на лизинга, лизингополучателят признава актив, под формата на „правото на ползване“ на отдадения базов актив, и финансов пасив, представляващ настоящата стойност на задължението за плащане на лизинговите суми.

Стандартът допуска две облекчаващи изключения: а) лизингови договори с кратък срок (до 12 м.) и/или б) с ниска стойност. Ако лизингополучателите изберат да ползват облекченията на стандарта за лизингови договори с кратък срок и/или на ниска стойност, то лизинговите плащания, свързани с тези договори следва да се отчитат като текущи разходи на линеен принцип през периода на договора или на друга систематична база, аналогично на правилата за отчитането на оперативен лизинг по МСС 17.

Лизингополучателите признават отделно разходи за лихви по лизинговото задължение и респ. разходи за амортизация за актива “право на ползване”. Допълнително, те трябва да отчитат преценка на лизинговото задължение при настъпване на определени събития (като например, промени в условията на лизинговия договор, промени в бъдещите лизингови плащания поради промени в определени величини (индекс, процент и др.под.), които се използват при изчислението на лизинговите плащания). В тези случаи лизингополучателите признават промените като корекция на пасива по лизинговото задължение и на правото за ползване на актива.

Отчитане при лизингодателя

МСФО 16 не променя съществено счетоводното отчитане на лизинга за лизингодателите. Те продължават да класифицират всеки лизингов договор като финансов или оперативен, прилагайки на практика правила аналогични на тези на МСС 17, които са по същество прехвърлени и в новия МСФО 16.

Групата е прегледала и анализирала всички споразумения /основно две групи: наем на недвижими имоти и на транспортни средства от свързани и несвързани лица/, в светлината на изискванията на новия МСФО 16, в качеството му на наемател, и е достигнало до извода, че въпросните споразумения не попадат в обхвата на МСФО 16 по следните причини:

- Не се прехвърля правото на контрол върху използването на активите под наем, тъй като на практика се ограничава възможността на Групата да получи по същество всички икономически ползи от използването им.
- Във всички договори за наем на Групата е отнето правото да преотдава имотите на трети лица.
- Не се прехвърля правото на контрол върху използването на активите, като Групата е ограничена във вземането на решения за това как да бъдат използвани активите, обект на наема /в т.ч. от гледна точка на ремонти, застраховки, преустройства/, като тя може да взема решения, свързани единствено с оперативното използване на активите, обект на наема.
- Според всички договори за наем Групата няма право да променя предварително определения начин на използване на имота, нито да го използва за различни от предварително определените цели. От друга страна наемодателят като собственик във всеки един момент може да промени експлоатационните указания, дадени при първоначалното договаряне. Това на практика лишава Групата като наемател от право на контрол върху ползването на активите по сключените споразумения.

Поради изброените причини Групата приема, че значителна част от договорите за наем, по които е наемател, не попадат в обхвата на определенията за лизинг съгласно МСФО 16.

Плащанията свързани с тези договори се отчитат като текущи разходи на линеен принцип през периода на договора или на друга систематична база, аналогично на правилата за отчитането на оперативен лизинг по МСС 17.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

БЕЛЕЖКИ ПОСОЧЕНИ В ОТЧЕТА ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД И В ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ**Бележка 1. Приходи от продажби**

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Продукция	27 418	17 939
Стоки	161 078	147 763
Услуги	15 557	19 123
	204 053	184 825

Бележка 2. Други приходи

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от продажба на ДА	284	272
Приходи от продажба на материали	174	175
Приходи от неустойки	91	43
Приходи от отрицателна репутация	31	-
Приходи от обезщетения	71	83
Други	253	197
	904	770

Бележка № 3. Отчетна стойност на продадени активи

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност на продадените стоки	(141 104)	(132 369)
Отчетна стойност на продадените материали (вкл. терени за строителство)	(1 245)	(2 000)
Отчетна стойност на продадените ДА и активи държани за продажба	(181)	(382)
	(142 530)	(134 751)

Бележка 4. Изменение на запасите от продукция и незавършено производство

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Изменение на запасите от продукция и незавършено производство свързано с търговска дейност	(4 039)	6 444
Придобиване на ДМА по стопански начин	89	
	(3 950)	6 444

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 5. Разходи за материали

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Основни материали за производство	(14 239)	(12 929)
ГСМ	(3 223)	(3 144)
Спомагателни материали	(1 199)	(1 155)
Други материали	(1 629)	(1 778)
	(20 290)	(19 006)

Бележка 6. Разходи за външни услуги

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Такси от факторинг	(253)	(263)
Наеми	(599)	(717)
Транспортни разходи	(2 422)	(1 811)
Ремонт и поддръжка	(736)	(501)
Прист. и товаро-разтоварни дейности	(741)	(567)
Услуги за префактуриране	(324)	(254)
Услуги от подизпълнители (без СМР)	(250)	(255)
Застраховки	(694)	(547)
СМР	(8 225)	(9 831)
Други	(1 888)	(1 144)
	(16 132)	(15 890)

Сумата посочена като разходи за строителни услуги е свързана със строителната дейност осъществявана от Групата.

В групата „Други“ с най-голяма тежест са разходите за експертни оценки, абонаменти, комуникационни и юридически услуги.

Бележка 7. Разходи за персонала

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Възнаграждения	(10 494)	(9 663)
Социални осигуровки и ваучери	(1 971)	(1 722)
	(12 465)	(11 385)

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 8. Разходи за амортизация

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Амортизация на сгради	(700)	(699)
Амортизация на машини	(951)	(927)
Амортизация на трансп. средства	(887)	(828)
Амортизация на НМДА	(140)	(103)
Амортизация на други активи	(389)	(345)
Амортизация на инвестиционни имоти	(224)	(232)
	(3 291)	(3 134)

Бележка 9. Разходи за обезценка

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Начислена обезценка на финансови активи, в т.ч.:	(512)	(300)
Обезценка на търговски вземания	(376)	(300)
Обезценка на ДА и Вземания свързани с обезценена инвестиция	(136)	-
Възстановена обезценка на финансови активи, в т.ч.:	-	3
Възстановена обезценка на търговски вземания	-	3
	(512)	(297)

Бележка 10. Други разходи

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Командировки	(846)	(780)
Местни данъци и данъци върху разходите	(298)	(306)
Глоби и неустойки	(177)	(82)
Дарения	(116)	(22)
Други	(640)	(772)
	(2 077)	(1 962)

С най-голям дял в „Други“ са разходи за съдебни такси и съдебни дела, и документално неубосновани разходи и разходи несвързани с дейността.

Бележка 11. Финансови приходи

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Финансови приходи		
Лихви по предоставени заеми	33	28
Други финансови приходи	-	7
Приходи от дялово участие	39	-
Положителни валутни разлики	175	130
	247	165

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 12. Финансови разходи

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Лихви по получени заеми и лизинг	(1 326)	(1 276)
Отрицателни валутни разлики	(237)	(156)
Банкови такси, комисионни и други финансови разходи	(413)	(563)
	<u>(1 976)</u>	<u>(1 995)</u>

Бележка 13. Данъчно облагане

Разходът за данък признат в печалбата или загубата включва сумата на отсрочените разходи за данъци върху печалбата съгласно изискванията на МСС 12 *Данъци върху дохода*.

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Разходи за данъци от печалбата	(203)	(783)
Други свързани с временни разлики	44	606
	<u>(159)</u>	<u>(177)</u>

Бележка 14. Имоти, машини и съоръжения

	Земи	Сгради	Машини	Други активи в процес на изгражд.	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Балансова стойност					
Салдо на 31 декември 2018	28 815	15 911	10 623	4 186	60 440
Салдо на 31 декември 2019	26 841	16 284	11 612	3 945	59 025

В настоящия консолидиран финансов отчет е елиминиран ефектът от обезценка на недвижими имот, принадлежащ на дъщерното дружество Явор АД, както следва:

✓ елиминирано е изцяло влиянието (3384 хил.лв.) на извършената през 2011 година обезценка на земя (застроен терен - търговски комплекс) поради факта, че справедливата ѝ стойност към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет се доближава до историческа цена на придобиване на актива, поради което ръководството на Групата счита, че не са налице индикации за обезценка;

Бележка 15. Нематериални активи

	Програми продукти хил. лв.	Лицензии хил. лв.	Други хил. лв.	Общо хил. лв.
Балансова стойност				
Салдо на 31 декември 2018	144	-	-	144
Салдо на 31 декември 2019	142	-	-	142

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 16. Инвестиции в асоциирани дружества

Инвестиции в асоциирани дружества	31 декември 2019		31 декември 2018	
	хил. лв.	дял (%)	хил. лв.	дял (%)
1. Интерпорт АД	4	33 %	4	33 %
2. Интерпорт България АД	25	50 %	25	50 %
3. Порт строй ООД	1 102	50 %	1 102	50 %
4. Бумпаксервиз	332	45 %	332	45 %
5. Искабул АД	319	29.5%	319	29.5%
	1 782	-	1 782	-

Притежаваните от Групата инвестиции в асоциирани дружества подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Към края на 2019 г. не са налице индикации за обезценка на останалите дългосрочни финансови активи поради следните съображения:

- Асоциираните дружества не са публични и не съществува активен пазар чрез който да се определи надеждно справедливата цена на притежаваните в тях акции и дяловете.

Бележка 17. Други нетекущи активи

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Инвестиционни имоти	7 236	5 338
	7 236	5 338

През текущата 2019 година актив на стойност 1 959 хил.лева е прекласифициран от групата „Имоти“ в групата „Инвестиционни имоти“.

Бележка 18. Положителна репутация

Посочената положителна репутаци, включва възнакналата такава при придобиването на:

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Интерком Спед ООД	17	-
Мегапрофил ИГ ЕООД	1 092	1 092
Интерком Профил ЕООД	18	18
	1 127	1 110

Ежегодно ръководството на Групата прави преглед относно необходимостта от обезценка на положителната репутация. След комплексен анализ на система от вътрешни и външни фактори, е установено, че към 31.12.2019 г. такава обезценка не се налага. Дъщерното дружество Мегапрофил ИГ ЕООД във връзка с придобиването на което, е възникнала най-значим размер положителна репутация – 1092 х.лв, има положителни финансови резултати, развива се стабилно, непрестанно извършва нови производствени инвестиции и технологично обновяване.

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 19. Отсрочени данъчни активи

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Отсрочен данъчен актив от неползван отпуск	34	28
Отсрочен данъчен актив от доходи на местни лица	9	5
Отсрочен данъчен актив от обезценени вземания	50	52
Отсрочен данъчен актив от превишение на счетоводните амортизации над данъчните	49	72
Отсрочен данъчен актив от регулиране на слабата капитализация	3	2
Отсрочен данъчен актив от обезценка на съучастия	17	17
	162	176

Бележка 20. Материални запаси

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Стоки	45 656	42 501
Материали	6 251	3 434
Продукция	487	299
Незавършено производство	8 398	11 612
Предоставени аванси за покупки на МЗ	2 286	1 260
	63 078	59 106

Бележка 21. Търговски и други вземания

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Вземания от клиенти	16 249	13 840
Вземания от свързани лица	3	17
Данъци за възстановяване	123	2 795
Други	5 026	4 622
В т.ч. Съдебни и присъдени вземания	2 617	2 267
	21 401	21 274

Бележка 22. Активи по договори с клиенти

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Активи по договори с клиенти за инвестиционните проекти, по които е изпълнено първото от три отделни задължения (прехвърлено право на строеж)	5 946	5 275
Обезценка на активи по договори с клиенти	(30)	(19)
	5 916	5 256

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 23. Дълготрайни активи държани за продажба

Включените в групата „Дълготрайни активи държани за продажба“ са главно активи, обявени за продажба. Тези активи не се използват в стопанския оборот на Групата. Те включват: Котли, цистерни, помпи, редуктори. През 2013 година са придобити активи, включени в тази група чрез вливането на „Водно стопанство“ ЕАД, предназначени за продажба. През 2016 година са прекласифицирани част от активите, като активи включени в стопанския оборот на Групата. Общата стойност на Нетекущите активи, държани за продажба е 666 хил. лева.

Бележка 24. Парични средства

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Парични средства по банкови сметки	1 175	1 358
Краткосрочни депозити	1	1
Парични средства в брой	533	264
Парични средства по отчет за паричните потоци	1 709	1 623
Блокирани парични средства	-	-
Парични средства по отчет за финансовото състояние	1 709	1 623

Бележка 25. Преоценъчен резерв

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Резерв от последващи оценки	1 366	1 283
	1 366	1 283

Бележка 26. Резерви

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Законови резерви	768	566
Други резерви	580	580
	1 348	1 146

Бележка 27. Финансиране

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Финансиране по европроект	70	93
	70	93

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 28. Натрупана печалба (загуба) за мажоритарния собственик

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Натрупана печалба (загуба)		
Неразпределена печалба	13 942	12 620
Непокрита загуба	(2 591)	(4 626)
Текуща печалба (загуба)	1 754	3 364
	13 105	11 358

Бележка 29. Задължения по лихвени заеми

	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Дългосрочни задължения		
Банкови заеми	5 755	6 799
Облигационни заеми	-	-
Търговски заеми	-	-
	5 755	6 799

Бележка 30. Задължения по финансов лизинг

	Настояща стойност на минималните лизингови плащания	
	31 декември 2019 хил. лв.	31 декември 2018 хил. лв.
Задължения по финансов лизинг		
До една година	500	430
Между една и три години	705	805
Между три и пет години	-	-
Над пет години	-	-
	1 205	1 235
Настояща стойност на задълженията по финансов лизинг		
Минус: Настояща стойност на задълженията по финансов лизинг до една година	(500)	(430)
Настояща стойност на задълженията по финансов лизинг над една година	705	805

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 31. Отсрочени данъчни пасиви

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Отсрочен данъчен пасив от превишение на данъчните амортизации над счетоводните	72	85
Отсрочен данъчен пасив от извършена преоценка на ДМА	38	39
Отсрочен данъчен пасив в резултат на вливане на дъщерно дружество.	1 239	1 280
	1 349	1 404

Бележка 14. Търговски и други задължения

	31 декември 2018	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения към свързани лица	303	234
Задължения към доставчици	27 119	23 109
Получени аванси	2 638	2 646
Задължения към персонала	1 130	911
Задължение по факторингови операции	4 804	5 517
Други	717	1 000
	36 711	33 417

Бележка 33. Пасиви по договори с клиенти

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Пасиви по договори с клиенти	10 969	11 386
	10 969	11 386

Като пасиви по договор Групата представя получените от клиенти плащания, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато удовлетвори задължението за изпълнение. Пасиви по договори с клиенти възникват във връзка с плащания от страна на клиенти по инвестиционните проекти в Явор АД.

Бележка 34. Задължения по лихвени заеми**Краткосрочни задължения**

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Банкови заеми	36 249	36 673
Облигационни заеми	-	-
Задължения по обратен лизинг	-	-
Търговски заеми	-	-
	36 249	36 673

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 35. Задължения по финансов лизинг
Виж бележка 30**Бележка 36. Дължими данъци**

	31 декември 2019	31 декември 2018
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения по ЗДДС	1 154	92
Задължения по ЗДДФЛ	221	225
Задължения по ЗМДТ	-	-
Задължения за данък върху печалбите	54	352
Задължения по ЗКПО (извън задължения за корпоративен данък)	17	16
	1 446	685

Бележка 37. Други изменения в собствения капитал

Посоченото намаление на неразпределената печалба в размер на 7 хил. лв., представено в Отчета за промените в СК, представлява внесен корпоративен данък, свързан с дейността на дъщерно дружество, влято в Интерком Груп ООД (правоприемник) през предходния период. Корпоративният данък е за периода между датата, избрана за счетоводни цели, и датата на вписване на обстоятелствата в търговския регистър.

Посоченото изменение в размер на 262 хил.лева (като увеличение на резервите) се дължи на:

- увеличение на законовите резерви на Явор АД с 202 хил.лева,
- 83 хил.лева е превишението на осн.к-л над стойността на участието на Интерком Груп ООД при апорт на имот в Явор Гардън
- 23 хил.лева е намалението на финансирането във връзка с признаването на част от него в приходите (в размера на амортизациите) по европроект в Интерком Профил ЕООД

Бележка 38. Изменения в пасивите, произтичащи от дейности по финансиране, свързани с допълнителни оповестявания съгласно пар. 44А-44Д на МСС 7

	01 януари 2019	Новопо- стъпили	Върнати	31 декември 2019
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Дългосрочни финансови пасиви	6 799	-	1 044	5 755
Краткосрочни финансови пасиви	36 673	-	424	36 249
Задължения по финансов лизинг, в т.ч.:	1 235	536	566	1 205
Дългосрочни задължения	805	536	636	705
Краткосрочни задължения	430	636	566	500
Обща сума:	44 707	536	2 034	43 209

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за годината, приключваща на 31 декември 2019

Бележка 39. Оповестяване на свързаните лица

В Групата майка (контролиращо дружество) е Интерком Груп ООД.

Свързано лице

Порт строй ООД
Интерпорт АД
Интерпорт България АД
Бумпаксервиз
Искабул АД
Бриз проджект ЕООД
Интерком Ойл ЕООД

Вид свързаност

асоциирано дружество
асоциирано дружество
асоциирано дружество
асоциирано дружество
асоциирано дружество
свързаност чрез ключов управленски персонал
свързаност чрез ключов управленски персонал

Част от отпуснатите заеми по договори за финансова пощощ през 2018-2019 г. са предоговарени (удължаване на срока) и са с падеж до 31.12.2020 г.

Бележка 40. Събития настъпили след датата на одобряване на индивидуалния отчет на майката на Групата и изготвяне на КФО.

В периода между датата на одобряване на отчета на майката и на дъщерните дружества (30.04.2020 г.) и датата на одобряване на отчета за публикуване (23.06.2020 г.) няма събития по смисъла на МСС 10, налагащи корекция на представената информация или оповестяване.

Към датата на съставяне на КФО за 2019 г., сериозен проблем пред бизнеса в световен мащаб продължава да е епидемията от коронавирус, която стартира от Китай в края на 2019 година и се разпространи из целия свят. В РБългария беше въведено извънредно положение на 13.03.2020 г. (по-късно преминало в извънредна епидемиологична обстановка – след 13.05.2020 г.), което допълнително усложни бизнес средата. Въпреки посочените обстоятелства, Групата успява да запази голяма част от дейността си в обем, позволяващ нормално функциониране. При непредсказуемата динамика на COVID-19, обхватът и ефектите върху икономиката, в т.ч. и върху българската, Ръководството на Групата внимателно следи обстановката в света, както и в България, с оглед бърза и ефективна реакция, за минимизиране на евентуалните негативни ефекти.

Бележка 41. Други Бележки**Управление на капитала**

Групата управлява капитала си така, че да осигури функционирането си като действащо предприятие, като едновременно с това се стреми да максимизира възвращаемостта за акционерите, чрез оптимизация на съотношението между дълг и капитал (възвращаемостта на инвестиция капитал). Целта на Ръководството е да поддържа доверието на инвеститорите, кредиторите и пазара и да гарантира бъдещото развитие на Групата.

Ръководството на Групата наблюдава капиталовата структура на базата на съотношението нетен дълг към коригиран собствен капитал. Нетният дълг включва както дългосрочните и краткосрочните лихвени заеми от несвързани лица, така и дългосрочните и краткосрочните задължения по финансов лизинг, намалени с паричните средства. Основният капитал, резервите, натрупаната печалба, както и получените заеми от свързани лица формират коригирания собствен капитал на Групата.

Ръководството на Групата определя размера на необходимия капитал пропорционално на нивото на риск, с който се характеризират отделните дейности (проекти, бизнес сегменти). Поддържането и коригирането на капиталовата структура се извършва в тясна връзка с промените в икономическите условия, както и в зависимост от нивото на риск, присъщо на съответните активи (проекти), в които се инвестира. Основните инструменти, които се използват за управление на капиталовата структура

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ*за годината, приключваща на 31 декември 2019*

са: дивидентна политика; продажба на активи, с цел намаляване на нивото на задлъжнялост; рефинансиране на дълга и др. Всички решения за промени в тази насока се вземат при отчитане на баланса между цената и рисковете, присъщи на различните източници на финансиране.

Дата на съставяне: 23 юни 2020 г.

Съставител:

(Светослав Стоянов)

Ръководител:

(Павлин Николов)

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До Собствениците на Група „ИНТЕРКОМ ГРУП“ – гр. Варна

Мнение

Аз извърших одит на консолидирания финансов отчет на **Група „ИНТЕРКОМ ГРУП“ – гр. Варна, включващ предприятието-майка „Интерком Груп“ ООД – гр. Варна и неговите дъщерни дружества („Групата“)**, който съдържа консолидирания отчет за финансовото състояние към 31 декември 2019 г. и консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, консолидирания отчет за промените в собствения капитал и консолидирания отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към консолидирания финансов отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на същественияте счетоводни политики.

По мое мнение, приложеният консолидиран финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, консолидираното финансово състояние на Групата към 31 декември 2019 г. и нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Аз извърших одита в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Моите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от моя доклад „Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет“. Аз съм независима от Групата в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независим финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на одита на консолидирания финансов отчет в България, като изпълних и моите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Считаю, че одиторските доказателства, получени от мен, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за моето мнение.

Параграф за обръщане на внимание

Без да квалифицирам своето мнение, обръщам внимание на:

1. Оповестеното в бележка 14 относно включване на активи - недвижим имот – земя, на едно от дъщерните дружества – „Явор“ АД – гр. Варна в консолидирания отчет за финансовото състояние по неговата цена на придобиване, доближаваща се до

справедливата му цена, като е елиминирано влиянието на извършената през 2011 г. от дружеството обезценка в размер на 3 384 хил. лв;

Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от консолидиран доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва консолидирания финансов отчет и моя одиторски доклад върху него.

Моето мнение относно консолидирания финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразявам каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ми и до степента, до която е посочено.

Във връзка с одита на консолидирания финансов отчет, моята отговорност се състои в това да прочета другата информация и по този начин да преценя дали тази друга информация е в съществено несъответствие с консолидирания финансов отчет или с моите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която съм извършила, достигна до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от мен се изисква да докладвам този факт.

Нямам какво да докладвам в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на моите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на консолидирания доклада за дейността, аз изпълних и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно Указанията на професионалната организация на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС), издадени на 29.11.2016 г./утвърдени от нейния Управителния съвет на 29.11.2016 г./. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, моето становище е, че:

- а) Информацията, включена в консолидирания доклад за дейността за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, съответства на консолидирания финансов отчет.
- б) Консолидираният доклад за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с МСС/МСФО, приложими в България, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на консолидирани финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Групата или да преустанови нейната дейност, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет

Моите цели са да получа разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издам одиторски доклад, който да включва моето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, аз използвам професионална преценка и запазвам професионален скептицизъм по време на целия одит. Аз също така:

- идентифицирам и оценявам рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработвам и изпълнявам одиторски процедури в отговор на тези рискове и получавам одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят базата на моето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно

отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получавам разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработя одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Групата.
- оценявам уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигам до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако достигна до заключение, че е налице съществена несигурност, от мен се изисква да привлече внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай, че тези оповестявания са неадекватни, да модифицирам мнението си. Моите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Групата да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценявам цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне
- получавам достатъчни и уместни одиторски доказателства относно финансовата информация на предприятията или стопанските дейности в рамките на Групата, за да изразя мнение относно консолидирания финансов отчет. Аз нося изключителната отговорност за моето одиторско мнение.

Аз комуникирам с ръководството, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицирам по време на извършвания от мен одит.

Фаня А. Филипова, регистриран одитор,
Варна, ул. Македония № 107
23.06.2020 г.

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Фаня", written over the blue stamp.